

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntö 14.1.2025, VARELY/79/2025

Aihe Kankaanpää, Isokeidas ja Pahkakeidas, YVA-menettelyn soveltamistarve, Forus Oy, aurinkovoimahanke

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa Kankaanpään Pahkakeitaan ja Isokeitaan alueelle suunnitteilla olevien aurinkovoimaloiden YVA-tarpeesta.

Pahkakeitaan alue sijaitsee Kankaanpään kaupungin pohjoisosassa entisen Honkajoen kunnan alueella. Se sijoittuu reilun 5 kilometriä länteen Honkajoen kirkonkylästä ja noin 25 kilometriä pohjoiseen Kankaanpään kaupungista. Isokeitaan aurinkovoimalan alue sijaitsee Honkajoen kunnan alueella kirkonkylän itäpuolella noin kilometrin etäisyydellä keskustasta. Hankealue koostuu erilaisista maankäytön alueista. Suunnittelualueella on useita turvetuotannosta jo poistuneita tai lähiaikoina poistuvia alueita ja ojitettuja soita, mutta myös talousmetsiä ja peltoa.

Hankkeen tavoitteena olisi mahdollistaa teollisen mittakaavan aurinkoenergian tuotanto Kankaanpään Pahkakeitaan ja Isokeitaan alueilla. Hanketoimijan hallinnassa olevasta 1 153 hehtaarin kokoisesta alueesta soveltuvimmat osat käytettäisiin osat aurinkovoimalalle. Pahkakeitaan alueen verkkoliitettä rakennettaisiin hankealueella sijaitsevan/läpi kulkevan 400 kV Seinäjoki-Ulvilan voimajohdon vieressä ilmajohdolla. Isokeitaan alue hankkeesta liitettäisiin alustavan suunnitelman mukaan myös 400 kV Ilmajohdolla samalle Honkajoen Fingridin sähköasemalle. Kokonaispituus tälle reitille on 9,7 kilometriä. Osa reitistä kulkee 110 kV Kankaanpää-Kristinestad-johdon rinnalla.

Pahkakeitaan ja Isokeitaan hankealueiden lähiympäristöön sijoittuu maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, Karvianjokilaakson kulttuurimaisema. Alue edustaa Pohjois-Satakuntalaista joenvarren kulttuurimaisemaa, jossa yhtenäisimmät peltoalueet sijoittuvat Karvianjoen varteen syntyneille savikoille kapeahkona ketjuna. Alueella on säilynyt rakennusperintöä, joka on sijoittunut maisemaseudulle tyypillisesti joenvarren tuntumassa olevien

teiden varteen. Hankealueiden välissä on myös maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, Pappilan kulttuurimaisema.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Forum Oy:n laatimassa YVA-tarveselostuksessa (7.1.2025) on otettu pääosin hyvin huomion hankealueella tai sen läheisyydessä sijaitsevat kulttuuriympäristöalueet; maakunnallisesti merkittävä *Karvianjokilaakson kulttuurimaisema* sekä *Pappilan kulttuurimaisema*. Selostuksessa tulisi huomioida myös vireillä oleva Satakunnan maakuntakaava 2050, sekä siinä esitetyt kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueet.

Luvussa 6.7., sivulla 33 on todettu, että ”*Hankealueiden välissä on myös maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, Pappilan kulttuurimaisema, joka on tunnistettu kumotussa Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2.*” Satakunnan Museo huomauttaa, että Satakunnan Vaihemaakuntakaavaa 2 ei ole kumottu, vaan on edelleen voimassa.

Koska hankealue sijoittuu hyvin lähelle *Karvianjokilaakson kulttuurimaisemaa* ja *Pappilan kulttuurimaisemaa*, tulee alueesta laatia kattava maisemavaikutusten arviointi ja laadukkaat havainnekuvat, joista selviää hankkeen vaikutus läheisille maisema-alueille.

Arkeologinen kulttuuriperintö

YVA-tarveselostuksessa on esitetty kartalla hankealueella sijaitsevat tunnetut muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamat kiinteät muinaisjäännekohteet ja kulttuuriperintökohteet. Kohteiden tarkemmat kuvaukset sekä paikkatiedot löytyvät Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriperinnön palveluikkunasta <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>. Hankealueella ei toistaiseksi ole toteutettu arkeologisia inventointeja lukuun ottamatta tiedoiltaan jo vanhentunutta Honkajoen muinaistieteellistä inventointia vuosilta 1983-84. Haukkasalon tuulivoimahankkeen arkeologinen selvitys (Heilu Oy 2023) on ulottunut Pahkakeitaan suunnittelualan pohjoisimpaan osaan hankkeen sähkönsiirron reitin osalla.

Sekä Isokeitaan että Pahkakeitaan turvetuotantoalueiden ulkopuolisilla alueilla tulee toteuttaa arkeologinen inventointi. Myös sähkönsiirron reitit tulee inventoida. Hankkeen vaikutuksia muinaisjäännöksiin voidaan arvioida vasta selvitysten jälkeen.

Satakunnan Museo katsoo, että tarvittavat selvitykset ja hankkeen vaikutukset kulttuuriympäristöön ja muinaisjäännöksiin on selkeintä selvittää YVA-menettelyn yhteydessä.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Arkeologi Leena Koivisto

Tutkija Sanna Kuusikari

Tiedoksi

Varsinais-Suomen Ely-keskus/Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä